

Deo optimo maximo uni & trino, Virgini Deiparæ, & sancto Luca orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA.

Quodlibetariis disputationibus, manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis primâ Martii.

M. CLAUDIO PUYLON, Doctore Medico, Præside.

An febris intermittenti diaphoretica?

FEBRIS est fermentatio immodica sanguinis crebritate pulsus maximè dignoscenda. At quis certo adesse febrem pronunciet nisi exercitatus & prudens Medicus? motu arteriæ quid fallacius? Febrem mentiuntur ira, timor, gaudium, amor; crapula, vomitio impendens, vehemens exercitatio, corporis imbecilli vel levissimi commotio. Morus istos ut arguas moram adhuc & sagax ab arte iudicium. De febre certius iudicabis cui affidebit capitis dolor, corporis iactatio, aut nimia gravitas, in pulsû præter crebritatem vitium aliquod, & quæ plurima habitum externum, vultum, mores, functiones animæ vel corporis, nativamque excrementorum indolem pervertunt symptomata. Vis febrem dignoscere intermittente? ad hæc attendas, signa. In solita lassitudo artus corripit plerumque citra causam manifestam: fit pulsus initio crebrior, sed exilior: sitis torquet inexhausta: frigus ut plurimum extremas corporis partes, at præcipuè mediâ scapularum regionem exercet à quo paroxismo periodicè perturbandum.

NATURAM affectare periodicos motus vulgarissimum; quas falsò lux tribuit antiquitas periodicè sunt mulierum purgationes; recurrit statò diei, mensis, imò & anni tempore insultus Epileptici hæc & multa periodico recursum obnoxia est cur mireris; at febrem imprimis mirare intermittente; periodum suam diligenter circumscribit, repetit intra paucos dies tripidum, symptomata invehit multa, subitoque amovet, redit ac delinit quartâ, tertiâ, alterâ quaque luce, complicat invasio- hunc solvere, secretaque ut inspicat mysteria ad intima naturæ penetralia descendere Sanguinis instituat analysin. Erit illi sanguis liquor ex innumeris particulis conflatus, alkalinis, oleosisque volatilibus multis, serosis item copiosis, paucis terrestribus & siorum copiâ attemperantur; at debilis, cum sales volatiles nimium depressi; effusa & commotioris si per acidâ quædam maligna sanguis coagulum aut fluxorem patiatur; vehementes & effusa si nullo vinculo coerciti sales alkalini sine lege tumultuantur, aut regurgitantes & nimium evehit, relicto terrestrum & sulphurearum partium consortio, alkalinas artus amplectentur. Illum autem amplexum is potissimum dissolves remediis quæ acidus sales in primis viis destruerent, intra vasa infringere, per cutis gland.

FEBRIS itaque intermittens causâ sal acidus non ille quidem rigidissimus qui coagulum lethale in massam sanguinis invehit; non *Napellinus* aut *aconitalis* qui totâ suâ substantiâ spiritibus & sanguini adversatur; non effratissimus, perniciosissimo agitur motu, ignemque imitans qualem scorpius aut vipera morsu suo affundunt; non corrosdens & deleterius cuspis modo scorbutum aut venerem luem constringit; sed acidus simplex putris in corpore naturaliter se habente sex rerum non naturalium vitio febris vacationem facit. Istam aciditatem produxit primæ coctionis vitium, aut retenti intra vasa qui excerni debebant humores, fit acidorum cum alkalinis occursum, lucta, & febrilis fermentatio cuius talis est progressus. Ubi sales acidi ad certam copiam intermateria æthereæ nihil augetur magis ac magis fermentatio; Jam alkalini victores emicant, calor redditur partibus paulo ante penè congelatis, movetur cor liberius, & vividiorum quaquaversum sanguinem uberius profundit; Jam sales acidi procreatarum &c. glandularum recessus occultis iterum insidias paratur; dum enim defervescente sensum sanguine febris soluta apparet, cudent in primis viis novi paroxysmi instrumenta; quidquid ibi aut residui alimenti occurrit, aut de novo ingeritur suâ materie febrilis copia, (chymico enim experimento notum ad fermentationem requiri contrarium in quantitate proportionem) nunc quartâ quaque die exurgit paroxysmus, quod tempus acidum crassius ut in quartâ postulat, nunc tertiâ quaque luce paroxysmos possit invehire, eo tantum immutato humore qui fermentatur, cæteris, dum per partes integrantes cum totâ massâ vehementius effervescent, integris quod essentielles remanentibus; adeo rata est periodicè recursum causâ quandiu super sunt acidâ febrilis diaphoretici remediis in primis viis destruerenda, intra venas & arterias infringenda, propellenda ad corporis peripheriam, & ubique feliciter debellanda.

DIAPHORESEOS opus imprimis utile; eo nullus impune caret mortalium; raro in excessu peccat, sæpius in defectu. Quæ miratur viderem artificia caneandis glandulis porulique, si usum species, non immerito postponentur, illic qui corpus constituit aluntque succi tanquam ad ultimum terminum tendunt, his viis ubi suum microcosmum officium præbuere in atmosphæram rursum abeunt; hæc si non pateant quanta inde morborum seges! fremet circum claustra quidquid effratissimum, quidquid rigidissimum, quidquid ab aliis principiis maximè extricatum est; ibi exoluti sales sibi invicem occurrunt, novæque induunt crases, tum in sanguinis alveum resumpti aut mole suâ viscera prement, aut peculiari malignitate sanguinem spiritibus insistent. verum à solâ cutaneorum glandularum obstruktionē diaphoresis vitium opus quis alacrit? obstruunt qui hepar cholesteros, uteri oclusa vasa suppressionis menstruum causam unicam existimant. Quasi vero peculiaris quedam succorum concretio sæpe sapius intra vasa non coerceat quidquid erat per colatoria etiam liberrima transfundendum. Nonne & urine suppressiones ab eodem deductas fonte praxis quotidiana ostendit? an poro initio morbi obstruunt? Quasi vero peculiaris quedam succorum copiam sudore oborto iudicatur est? intimâ nempe principiorum evolutione, & maturatione quadam effectum, ut, quæ fermenta morbo alia insinuatæ erant, soluta & præcipitata fuerint, minoremque molem habentia ad cutis glandulas facile penetrarint. Hoc ducatur exemplum sedulis nature imitator: solvat quantum in se est, & præcipitet febris intermittens fermenta, ejusque reddat tenuitatis & figure, ut per cutaneous poros facile possint eliminari. Id sanè obinebit ope diaphoretici coram quæ sanguini ad runt. Sed tale per diaphoresin nature levamen frustra speres, ni diaphoreticorum moderatus & continuatus usus acidâ in primis viis infirmarint, ni auctæ alkalinarum intra vasa copiz acidorum vires infregerint, hinc enim fit ut ad naturalem crassum reduceretur sanguis, & quod super est heterogeni naturalis suæ fermentatione domet atque exterminet.

NE vero quis calumniatur quod empyricorum adinstar uni veluti tabulæ naufragorum salutem credamus, prodeant in medium alia artis nostræ auxilia, non levia illa quidem, sed tanti facienda ut abique illis diaphoreticis ut vis effusa, ususque admodum rationem loco in quo peragitur fermentatio, locus autem seu vasa in febre præ mole sanguinis angustiora & quo tempore gignitur febris vacat aliqua ex parte illud apprimè necessarium diaphoreses opus, quo fit ut congenerant humores non quantitate minis quæ qualitate peccantes. Cave autem imprimis ne sanguinem turis dum calor adit, tussim extra paroxysmos mittendum, vigente frigore detrahas; hæc enim methodus pluribus lethalis, paucis per accidens salutaris deprehensa. Miso quantum res postulat experientia jubet. Tempus autem illud imprimis exhibendo cathartico erit idoneum quo sanguis projecto extra vasa febrili fermento ad motum naturalem relictus lentior fluit; ni turgentis & criticè sursum erumpentis materie copia præcipitem nec omittendum offerat in paroxysmo vacuandi occasione. At perpende diligenter à quâ causâ vomendi conatus; ne irritatum ut in his febris, quas vomitorias nuncupant, ventriculum convellat violentiis non educto qui sæpe tenuis & crudus est, humore peccante; unde pubes, quatenus intemè unitis cum terrâ quadam levissimâ salibus acris acidâ in primis viis impetit, à febre invicem dimovet, sales volatiles alkalinos in libertatem vindicat unde fit chyli sapor, ad acorem minus vergens gignitur sanguis, magis temperatus, cilibus oleosis sic oppugnat, ut nullum exinde suæ feritatis vestigium relinquit.

Ergo febris intermittenti diaphoretica.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Franciscus Vernage.

M. Franciscus-Faustus Allot, Medicus Regis ordinarius.

M. Joannes-Baptista Dodart.

M. Philippus Domé, Chirurgia Professor.

M. Amanandus Dant.

M. Franciscus Gœhel.

M. Ludovicus Gayant, Medicus Regis ordinarius.

M. Franciscus Vexen.

M. Claudius Puylon, Præsides.

Proponebat Parisiis JACOBUS SOUHAI, Ambianus, Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1696.